

ПЕДАГОГІКА

УДК 378:316.628:004.78

DOI 10.24195/2414-4665-2023-4-1

Юлія Білик,

аспірантка кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
вул. Острозького, 32, м. Вінниця, Україна,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0195-7117>

ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Впровадження дистанційного навчання внаслідок надзвичайних ситуацій (пандемія коронавірусу в світі, введення воєнного стану в Україні) зазнає чимало труднощів: технічних, організаційних, мотиваційних тощо. Мотивація до навчальної діяльності є важливим чинником успішності й професійного становлення особистості. Спонукає учнів до активної участі в освітньому процесі під час дистанційного навчання, як рівнозначного традиційному, може лише вмотивований і зацікавлений у власній діяльності вчитель. Особливо важливою мотивацією є у навчанні молодших школярів, які саме перебувають в активній фазі розвитку когнітивної й мотиваційної сфер. Це зумовлює потребу у дослідженнях, що стосуються шляхів формування позитивного ставлення до дистанційного навчання в учителів початкових класів та підвищення мотивації до організації дистанційного навчання в студентів педагогічних спеціальностей. Статтю присвячено дослідженню ставлення до дистанційного навчання майбутніх учителів початкових класів. Описано сутність, структуру, чинники та види мотивації, обґрунтовано її важливість у професійному становленні майбутніх педагогів. Описано результати дослідження мотивації до дистанційного навчання студентів спеціальності «Початкова освіта» Комунального закладу вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського» з використанням анкетування. Опитування продемонструвало три рівні ставлення до дистанційного навчання: позитивне (20,3% опитаних), нейтральне (75,7% респондентів), негативне (4,1% студентів). Проаналізовано, узагальнено та графічно представлено результати анкетування. Сформульовано рекомендації щодо підвищення рівня вмотивованості до дистанційного навчання у здобувачів освіти педагогічних закладів вищої освіти, реалізація яких сприятиме збільшенню зацікавленості майбутніх учителів початкових класів у використанні дистанційних технологій та формуванню позитивного ставлення до дистанційного навчання.

Ключові слова: дистанційне навчання, мотивація, початкова школа, майбутні учителі початкових класів.

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми.

Трансформація освітньої системи внаслідок пандемії коронавірусу та введення воєнного стану стали безпрецедентним викликом для суспільства. Реакцією на здоров'язберігаючі та безпекові вимоги було впровадження дистанційного навчання на усіх освітніх рівнях, зокрема і в початковій ланці освіти. Це зумовило потребу у підготовці висококваліфікованих і вмотивованих педагогічних працівників, здатних оперативного реагувати на зміну форми навчання і налагоджувати якісний і ефективний освітній процес у дистанційному форматі.

Особливо гостро питання готовності педагогів до організації дистанційного навчання постає у початковій школі, що зумовлено віковими і когнітивними особливостями розвитку молодших школярів.

Мотивація в навчанні є початковою та найважливішою вимогою для організації освітнього процесу, а також рушійною силою, яка призводить до реалізації освітніх цілей та успішності подальшого навчання й професійного становлення (Aldossari and Altalhab, 2022; Масліч, 2023).

Проблема формування і підтримання мотивації під час дистанційного навчання є актуальною в психолого-педагогічних дослідженнях, що підтверджують дослідження О. Дробот (2020), А. Коломієць, Є. Громова Ю. Гордієнко, О. Жовнич (2022), М. Hartnett (2016). Так, наприклад, А. Волянчук (2022) досліджувала розвиток мотивації у майбутніх учителів початкових класів в умовах змішаного навчання.

Однак, аналіз літературних джерел та досвіду здійснення педагогічної діяльності в початковій школі вказує наразі на затребуваність досліджень, спрямованих на окреслення шляхів підвищення мотивації до дистанційного навчання серед вчителів початкових класів.

Мета та завдання. Метою дослідження є вивчення рівня мотивації майбутніх учителів початкових класів до здійснення дистанційного навчання у початковій школі в умовах воєнного стану.

В межах сформульованої мети вирішувалися такі дослідницькі завдання:

Шляхом теоретичного аналізу виявити особливості та описати сутність і структуру мотивації вчителя до здійснення дистанційного навчання.

Емпірично дослідити рівень мотивації майбутніх учителів початкових класів до організації дистанційного навчання в умовах воєнного стану.

Виокремити шляхи підвищення мотивації студентів спеціальності «Початкова освіта» до здійснення дистанційного навчання.

Методи дослідження. Відповідно до мети у дослідженні використовувалися такі методи: теоретичні: аналіз, синтез, класифікація, узагальнення, порівняння; емпіричні: анкетування студентів спеціальності «Початкова освіта», статистичні методи: середнє арифметичне, дисперсія, середнє квадратичне відхилення, коефіцієнт варіації, альфа Кронбаха.

Результати. На думку сучасних дослідників О. Герасименко, С. Петренко (2023), S. Güneş, N. Alagözlü (2020), «мотивація» є багатограним поняттям, таким, що викликає науковий інтерес та дискусії, стимулює пошук нових підходів.

Науковці V. Veronika, W. Setiawan, N. Fazriyah (2021) описують мотивацію як силу або чинник, що спонукає індивіда до руху та вибору певної діяльності та спрямовує його на досягнення мети.

Дослідники М. Москалюк, Н. Москалюк (2022) визначають мотивацію як конкретний мотив, систему мотивів чи як унікальну сферу, що включає в себе «...мотиви, потреби, цілі, інтереси, прагнення та ідеали...» в їх складному поєднанні.

А от S. Güneş, N. Alagözlü (2020) характеризують мотивацію як причину здійснення людиною певних дій (причина певного вибору), час, протягом якого триватиме їхнє бажання займатися цією діяльністю (наполегливість), та сили, які людина збирається витратити заради досягнення мети (зусилля на шляху до мети).

В освітній діяльності мотивація стає дієвою рушійною силою, що утворює освітній процес навчальну діяльність і спрямовує навчальну діяльність на досягнення мети (Mulyani et al, 2021).

М. Hartnet (2016) наголошує, що важливою частиною мотивації є фізична чи розумова (інтелектуальна) активність. У цьому визначенні закладено уявлення про те, що мотивація є процесом, а не кінцевим результатом.

На мотивацію до навчання впливають внутрішні та зовнішні фактори. (Mulyani et al, 2021). Під зовнішньою мотивацією розуміють стимул, зовнішній поштовх, що спонукає учнів до діяльності (Герасименко і Петренко, 2023), зовнішні мотиви при цьому визначаються вимогами, які встановлюють обставини, суспільство, вчителі, батьки тощо (Красюк, 2018).

Через це, як вважають М. Москалюк, Н. Москалюк (2022) зовнішня мотивація часто не сприяє досягненню високих результатів навчання, особливо у дорослому віці.

А тому, більш ефективною і важливою для успішного навчання є внутрішня мотивація, адже являє собою усвідомлений внутрішній мотив, поштовх, спо-

нукання до дій, що визначається власними потребами, інтересами та переконаннями учня (Pelikan et al., 2021; Герасименко і Петренко, 2023; Красюк, 2018).

Мотиви, ж у свою чергу, Н. Кубай (2022) на основі досліджень І. Тригуб, класифікує наступним чином:

1. Навчальні мотиви, що виникають у процесі навчання й спонукають здобувачів освіти до інтелектуальної активності.

2. Навчально-пізнавальні мотиви, що стосуються змісту навчання, та спонукають учнів до пізнавальної і дослідницької діяльності.

3. Соціальні мотиви, які відображають суспільну значущість навчання та становище учня в соціумі.

4. Негативні мотиви, які викликають негативні емоції, що шкодять навчанню, наприклад небажання отримати покарання за невиконане завдання.

Мотивація є важливим аспектом успішності дистанційного навчання. Наші дослідження (Білик та ін., 2023) вказують на зниження мотивації в умовах воєнного стану, що є вагомою перешкодою у забезпеченні якості освіти, а тому виникає потреба у підвищенні зацікавленості учасників освітнього процесу у дистанційному навчанні. На основі опитування учителів початкових класів, робимо висновок про актуальність проблеми формування позитивної мотивації майбутніх учителів початкових класів до організації дистанційного навчання.

Наявність позитивної мотивації до здійснення будь-якої діяльності є одним із важливих чинників становлення педагога як професіонала. У рамках нашого дослідження ми поставили за мету виявити ставлення до дистанційного навчання серед студентів спеціальності «Початкова освіта» залежно від курсу навчання: позитивне, негативне, нейтральне (Дробот, 2020).

Позитивне ставлення характеризується стійким інтересом до дистанційної освіти, зацікавленістю у її реалізації на певних освітніх рівнях, глибоким усвідомленням важливості інноватизації, цифровізації освітнього процесу, адекватною самооцінкою стосовно сформованості власної готовності до самовдосконалення через дистанційні технології.

Нейтральне ставлення виявляється наступним чином: присутній ситуативний інтерес до дистанційного навчання, часткова зацікавленість у інноватизації і цифровізації освітнього процесу, готовність до самовдосконалення і саморозвитку у галузі дистанційних технологій проявляється епізодично, недостатня зацікавленість у професійному розвитку і підвищенні професійної майстерності стосовно організації дистанційного навчання.

Негативне ставлення характеризується інертним ставленням до дистанційного навчання, недостатньою готовністю до самовдосконалення через дистанційні технології, відсутністю ціннісного ставлення до дистанційної освіти, неготовністю до професійного становлення через дистанційне навчання, відсутністю прагнення до інноватизації освітнього процесу, незацікавленістю в опануванні новітніми технологіями, інструментами дистанційного навчання.

Для визначення рівня мотивації до впровадження дистанційного навчання у майбутніх учителів початкових класів було проведено опитування з використанням авторської анкети «Мотивація до здійснення дистанційного навчання в закладі вищої освіти» з подальшою статистичною обробкою отриманих даних.

Анкетування було анонімним і здійснене за допомогою сервісу Google Forms та у паперовому вигляді, яке проводились протягом 2022–2023 року на базі Комунального закладу вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського». У дослідженні взяло участь 78 здобувачів освіти 1–4 курсів спеціальності 013 «Початкова освіта» освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст» (МС) і освітнього рівня «Молодший бакалавр» (МБ).

Студентам коледжу було запропоновано відповісти на 12 питань анкети за 5-бальною шкалою типу Лайкерта (де 1 бал – якість не виявляється, 5 балів – якість виявляється в максимальній мірі), кожне з яких мало певну мету для отримання достовірного результату за невеликої кількості респондентів.

Питання 1, 2 та 4 анкети характеризують ціннісну складову мотивації майбутніх учителів початкових класів до організації дистанційного навчання, а саме сприйняття дистанційного навчання як доцільної та ефективної форми навчання в у початковій школі та розуміння необхідності цифровізації та інновацізації освітнього процесу.

Питання номер 3 та 12 націлені на виявлення інтересу до дистанційного навчання через зацікавленість щодо знаходження різних підходів для реалізації його дидактичних можливостей та опанування й використання засобів дистанційного навчання під час підготовки та проведення уроку.

Питання номер 6 та 7 мали на меті виявити прагнення освоювати нові платформи та інструменти дистанційного навчання, мережеві технології, бути

в тренді всіх новинок у галузі освіти, налагоджувати контакти з учителями, які на практиці застосовують дистанційне навчання. Питання номер 8 та 9 стосуються готовності студентів до самовдосконалення через потребу в розширенні своїх знань та умінь щодо використання дистанційного навчання у початковій школі та усвідомлення важливості володіння навичками проєктування дистанційних курсів з врахуванням методичного, апаратного та програмного забезпечення як однієї з складових успішного здійснення педагогічної діяльності засобами дистанційних технологій.

І, нарешті, питання номер 5, 10 і 11 націлені на професійне становлення майбутніх учителів початкових класів, що характеризується: готовністю до використання сучасних методик викладання дистанційного навчання, до несподіванок у професійній діяльності, які потребують пошуку нових шляхів виходу із ситуацій, пов'язаних з дистанційним навчанням, бажанням реалізовувати завдання освіти через дистанційне навчання, зокрема і в умовах надзвичайних ситуацій.

Внутрішню надійність опитувальника вимірювали за допомогою тесту надійності альфа Кронбаха. У поточному дослідженні рівень надійності альфа Кронбаха дорівнює 0,72 (Toto and Limone, 2021), що означає надійність запитань і, таким чином, усієї анкети (Aldossari and Altalhab, 2022).

Більшість студентів демонструють нейтральне ставлення до дистанційного навчання – 73,1%, позитивне ставлення мають 23,1%, негативне – лише 3,8%.

Згідно з результатами проведеного дослідження, можна зробити такий висновок, що більшість студентів, які взяли участь у анкетуванні, мають нейтральне ставлення до дистанційного навчання, зважаючи на певні психологічні, фізичні, емоційні чи інші труднощі у навчанні, пов'язані із військовими діями.

Найвищі показники демонструють студенти 3–4 курсів, що відображає рисунок 1.

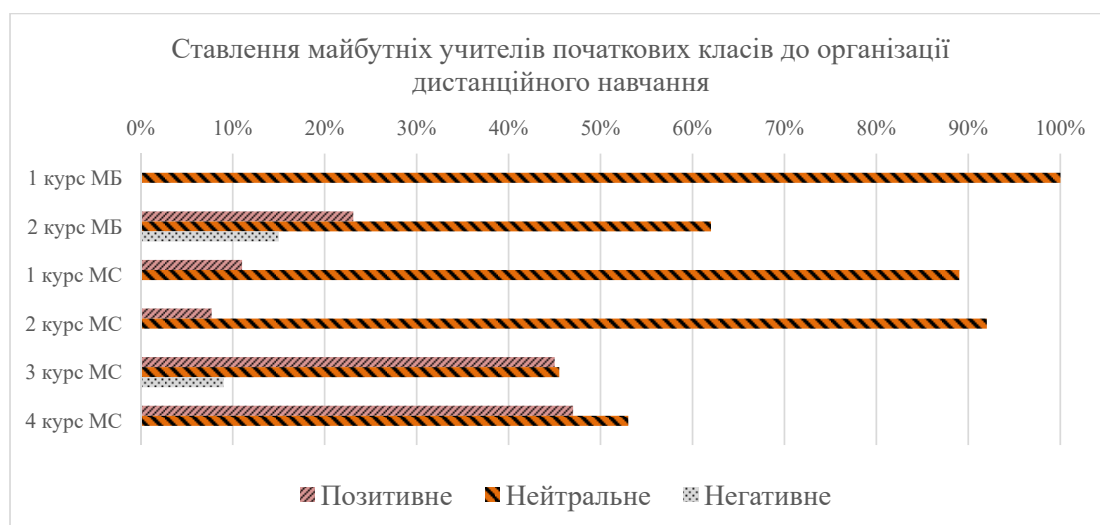

Рис. 1. Результати анкетування по групах

Результати обчислення статистичних параметрів

Статистичний показник	Значення	Статистичний показник	Значення
Середнє арифметичне	3,57	Дисперсія	0,33
Максимальне значення	4,75	Середнє квадратичне відхилення	0,58
Мінімальне значення	1,83	Коефіцієнт варіації	16%

Узагальнені результати обчислення статистичних показників наведені у таблиці 1. Коефіцієнт варіації менше 33%, що вказує на однорідність вибірки.

За результатами дослідження робимо висновок щодо необхідності підвищення мотивації до здійснення дистанційного навчання, зокрема для 1–2 курсів, що, може пояснюватися ще недостаним професійним визначенням і готовністю до здійснення педагогічної діяльності у дистанційній формі.

Аналіз науково-педагогічної літератури, а саме праць А. Коломієць, Є. Громова, Ю. Гордієнко, О. Жовнич (2022), Ю. Красюк (2018), А. Волянук (2022), С. Масліч (2023), Я. Капранова, О. Шелевер, Л. Кушнір (2022), А. Ambusaidi, М. Н. А. Abri (2023) та досвіду освітян дають можливість сформулювати методичні прийоми підвищення мотивації студентів до організації дистанційного навчання:

- підбір якісного, цікавого, навчального матеріалу та подання його у зручній візуальній формі (презентації, відео, інтерактивні матеріали);
- використання інноваційних методик навчання;
- надання своєчасного, конструктивного зворотного зв'язку, консультацій під час виконання завдань, особливо в рамках самостійної роботи студентів;
- залучення студентів до активної діяльності на заняттях, створення ситуацій успіху для кожного здобувача освіти;
- використання інноваційних, інформаційних технологій, цифрових інструментів, освітніх платформ;
- ознайомлення здобувачів освіти із принципами роботи системи дистанційного навчання, яку використовує заклад вищої освіти для дистанційної роботи зі студентами;
- використання практико орієнтованих завдань, навчальних матеріалів, що можуть бути корисними у майбутній професійній діяльності;
- дотримання принципів академічної доброчесності та об'єктивності оцінювання робіт;
- створення позитивного навчального середовища, побудова емоційної, оптимістичної віртуальної спільноти;
- ретельне планування занять, мінімізація ризику виникнення технічних проблем, демонстрація переваг дистанційного навчання порівняно з іншими формами здобуття освіти.

Обговорення. Дослідження мотивації студентів до дистанційного навчання в умовах пандемії впродовж літа 2020 року здійснювала О. Дробот, яка виявила три види ставлення до дистанційного навчання: позитивне

(48% респондентів), нейтральне (30%) і негативне (22%). Бачимо, що з початком повномасштабної війни мотивація до дистанційного навчання знизилася, отже існує потреба у здійсненні заходів щодо її підвищення.

Натомість у дослідженні І. Головської, Т. Чернєвої (2021) високий рівень мотивації до дистанційного навчання мають 10%, середній – 30%, а низький – 60%, а опитування щодо мотивації до дистанційного навчання студентів в умовах воєнного стану, проведене науковцями Ю. Лахмотовою, В. Шкраб'юк, А. Цапко у 2022 році демонструє переважно середній рівень мотивації до дистанційного навчання (приблизно 50%), що, на думку авторів, пов'язано з різною безпековою ситуацією, в якій перебувають респонденти. Ці дані підтверджують отримані нами результати і наявність потреби у впровадженні низки заходів щодо підвищення позитивного ставлення студентів до дистанційного навчання.

Висновки. Таким чином, підвищення мотивації, формування позитивного і ціннісного ставлення майбутніх вчителів початкових класів до дистанційного навчання залишається важливим питанням підготовки випускників сучасного педагогічного закладу вищої освіти. Результати проведеного дослідження демонструють необхідність запровадження низки заходів щодо спонукання студентів – майбутніх вчителів початкових класів до професійного становлення через дистанційне навчання.

Перспективи подальших розвідок автори вбачають в апробації форм і засобів формування і підвищення мотивації студентів до дистанційного навчання і його організації у початковій школі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білик Ю., Коломієць А., Коломієць Т. Особливості організації дистанційного навчання в початковій школі в умовах воєнного стану. *ScienceRise: Pedagogical Education*. 2023. № 2(53). С. 26–32. URL: <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2023.281208>
2. Волянук А. Мотивація майбутніх учителів початкової школи в умовах дистанційного навчання. *Наука та освіта в дослідженнях молодих учених: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених*, Харків, 19 трав. 2022 р. С. 8–10.
3. Герасименко О., Петренко С. Дослідження змін мотивації студентів до навчання під час дистанційної освіти в умовах війни. *Scientific Collection «InterConf»*. 2023. № 158. С. 199–200. URL: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/3863>

4. Головська І., Чернева Т. Психологічні особливості розвитку мотивації навчання студентів в умовах дистанційного навчання. *Актуальні проблеми сучасної психології*: матеріали II Всеукр. наук. інтернет-конф., 15 жовт. 2021. Одеса, 2021. С. 226–233.

5. Досвід польських освітян щодо мотивації студентів до вивчення іноземних мов засобами дистанційного навчання в умовах пандемічних обмежень / Є. Громов та ін. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2022. С. 375–387. URL: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-60-375-387>

6. Дробот О. Мотивація студентів до дистанційного навчання в умовах пандемії. *Психологія та соціальна робота*. 2020. № 1(51). С. 69–85. URL: [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2020.1\(51\).225378](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2020.1(51).225378)

7. Капранов Я., Шелевер О., Кушнір Л. Формування мотивації здобувачів освіти до фахового самовдосконалення в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2022. Вип. 58. Том 1. С. 323–328. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-1-50>

8. Красюк Ю. Проблеми мотивації навчальної діяльності студентів дистанційної форми навчання: ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». 2018. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197269711.pdf>

9. Кубай Н. Особливості навчальної мотивації студентів в умовах дистанційного навчання. *Студентські наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Соціогуманітарні науки»*. 2022. Вип. 1(13). С. 90–97.

10. Лахмотова Ю., Шкраб'юк В., Цапко А. Мотивація до дистанційного навчання студентів вищих закладів освіти в умовах воєнного стану. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Т. 2, № 55. С. 195–200. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-2-31>.

11. Масліч С. Мотивація здобувачів освіти як чинник забезпечення якості освітнього процесу під час дистанційного навчання. *Collection of scientific papers «SCIENTIA». Features of the development of modern science in the pandemic's era*. 2023. С. 120–121. URL: https://lib.iitta.gov.ua/735265/1/Масліч_тези.pdf

12. Москалюк М., Москалюк Н. Підвищення мотивації студентів в умовах дистанційного навчання під час військових дій. *Науковий вісник Ізмайльського державного гуманітарного університету*. 2022. № (60). С. 118–127. URL: [https://doi.org/10.31909/26168812.2022-\(60\)-14](https://doi.org/10.31909/26168812.2022-(60)-14)

13. Aldossari S., Altalhab S. Distance learning during COVID-19: EFL students' engagement and motivation from teachers' perspectives. *English language teaching*. 2022. Vol. 15, no. 7. P. 85–109. URL: <https://doi.org/10.5539/elt.v15n7p85>

14. Ambusaidi A., Abri M. H. A. Exploring teaching experience in distance learning during COVID-19: A qualitative case study. *International journal of information and education technology*. 2023. Vol. 13, no. 2. P. 335–343. URL: <https://doi.org/10.18178/ijiet.2023.13.2.1812>

15. Güneş, S., & Alagözli, N. (2020). The interrelationship between learner autonomy, motivation and academic success in asynchronous distance learning and blended learning environments. *Novitas-ROYAL (Research on youth and language)*, 14(2), P. 1–15. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1272398.pdf>.

16. Hartnett M. The importance of motivation in online learning. *In: motivation in online education*. Springer, Singapore. 2016. URL: https://doi.org/10.1007/978-981-10-0700-2_2

17. Learning during COVID-19: the role of self-regulated learning, motivation, and procrastination for perceived competence / E. R. Pelikan et al. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft*. 2021. Vol. 24, no. 2. P. 393–418. URL: <https://doi.org/10.1007/s11618-021-01002-x>

18. Mulyani E. A., Alpusari M., Putra E. D. The effect of learning facilities and family environment on motivation to learn of prospective elementary teacher education on online learning. *Journal of teaching and learning in elementary education (JTLEE)*. 2021. Vol. 4, no. 1. P. 89. URL: <https://doi.org/10.33578/jtlee.v4i1.7866>

19. Toto G. A., Limone P. Motivation, stress and impact of online teaching on italian teachers during COVID-19. *Computers*. 2021. Vol. 10, no. 6. P. 75. URL: <https://doi.org/10.3390/computers10060075>

20. Veronika V., Setiawan W., Fazriyah N. Students' learning motivation in distance learning during the COVID-19 pandemic period at primary school. *The 3-rd international conference on elementary education*. 2021. No 3(1). P. 359–363. URL: <http://proceedings.upi.edu/index.php/icee/article/view/1486>

REFERENCES

1. Bilyk, Yu., Kolomiets, A., & Kolomiets, T. (2023). Osoblyvosti orhanizatsii dystantsiinoho navchannia v pochatkovii shkoli v umovakh voiennoho stanu [Features of the organization of distance education in a primary school under the conditions of martial law]. *ScienceRise: Pedagogical Education*, (2(53)), 26–32. <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2023.281208> [in Ukrainian]

2. Volianiuk, A. (2022). Motyvatsiia maibutnix uchyteliv pochatkovoii shkoly v umovakh dystantsiinoho navchannia [Motivation of future primary school teachers in distance learning conditions]. *Nauka ta osvita v doslidzhenniakh molodykh uchenykh [Science and education in the research of young scientists]: Proceeding of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference*, Kharkiv, 8–10. [in Ukrainian]

3. Herasymenko, O., & Petrenko, S. (2023). Doslidzhenia zmin motyvatsii studentiv do navchannia pid chas dystantsiinoi osvity v umovakh viiny [Study of changes in students' motivation to study during distance education in war conditions]. *Scientific Collection «InterConf»*. 158, 199–200. Retrieved from: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/3863> [in Ukrainian]

4. Holovska, I., & Chernieva, T. (2021). Psykholohichni osoblyvosti rozvytku motyvatsii navchannia studentiv v umovakh dystantsiinoho navchannia [Psychological features of the development of students' learning motivation in the conditions of distance learning]. *Aktualni problemy suchasnoi psykholohii [Actual problems of modern psychology]: Proceeding of the All-Ukrainian Scientific and Practical Confere*, 226–233. [in Ukrainian]

5. Gromov, Ye., Kolomiets, A., Hordiienko, Yu., & Zhovnych, O. (2022). Dosvid polskykh osvitian shchodo motyvatsii studentiv do vyvchennia inozemnykh mov zasobamy dystantsiinoho navchannia v umovakh pandemichnykh obmezhen [The experience of polish educators regarding the motivation of students to learn foreign languages through distance education in the conditions of pandemic restrictions]. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in*

Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 375–387. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-60-375-387> [in Ukrainian]

6. Drobot, O. (2020). Motyvatsiia studentiv do dystantsiinoho navchannia v umovakh pandemii. [Students' motivation for distance learning in a pandemic situation]. *Psychology and social work*, (1(51)), 69–85. [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2020.1\(51\).2253787](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2020.1(51).2253787) [in Ukrainian]

7. Kapranov, Y., Shelever, O., & Kushnir, L. (2022). Formuvannia motyvatsii zdobuvachiv osvity do fakhovoho samovdoskonalennia v umovakh dystantsiinoho navchannia [Formation of motivation of students for professional self-improvement in the conditions of distance learning]. *Humanities science current issues*, 1(58), 323–328. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-1-50> [in Ukrainian]

8. Krasiuk, Yu. (2018). Problemy motyvatsii navchalnoi diialnosti studentiv dystantsiinoi formy navchannia [Problems of motivation of educational activity of distance education students]. DVNZ «Kyivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet imeni Vadyma Hetmana». Retrieved from: <https://core.ac.uk/download/pdf/197269711.pdf> [in Ukrainian]

9. Kubai, N. (2022). Osoblyvosti navchalnoi motyvatsii studentiv v umovakh dystantsiinoho navchannia [Peculiarities of educational motivation of students in distance learning conditions]. *Studentski naukovy zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka aka demii». Seriya «Sotsiohumanitarni nauky» – Student scientific notes of the National University «Ostroh Academy». Series «Social and humanitarian sciences»*. 1(13). 90–97. [in Ukrainian]

10. Lakhmotova, Y., Shkrabiuk, V., & Tsapko, A. (2022). Motyvatsiia do dystantsiinoho navchannia studentiv vyshchikh zakladiv osvity v umovakh voiennoho stanu [Motivation for distance education of students of higher education institutions in the conditions of marital state]. *Humanities science current issues*, 2(55), 195–200. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-2-31> [in Ukrainian]

11. Maslich, S.V. (2023). Motyvatsiia zdobuvachiv osvity yak chynnyk zabezpechennia yakosti osvitnoho protsesu pid chas dystantsiinoho navchannia [Motivation of education seekers as a factor in ensuring the quality of the educational process during distance learning]. *Collection of scientific papers «SCIENTIA». Features of the development of modern science in the pandemics era*. 120–121. Retrieve from: https://lib.iitta.gov.ua/735265/1/Maslich_tzy.pdf. [in Ukrainian]

12. Moskalyuk, M., & Moskalyuk, N. (2022). Pidvyshchennia motyvatsii studentiv v umovakh dystantsiinoho

navchannia pid chas viiskovykh dii [Increasing the motivation of students in conditions of distance learning during military actions]. *Scientific Bulletin of the Izmil State University of Humanities. Section «Pedagogical sciences»*, ((60)), 118–127. [https://doi.org/10.31909/26168812.2022-\(60\)-14](https://doi.org/10.31909/26168812.2022-(60)-14) [in Ukrainian]

13. Aldossari, S., & Altalhab, S. (2022). Distance Learning During COVID-19: EFL Students' Engagement and Motivation from Teachers' Perspectives. *English Language Teaching*, 15(7), 85. <https://doi.org/10.5539/elt.v15n7p85>

14. Ambusaidi, A., & Abri, M.H.A. (2023). Exploring Teaching Experience in Distance Learning during COVID-19: A Qualitative Case Study. *International Journal of Information and Education Technology*, 13(2), 335–343. <https://doi.org/10.18178/ijiet.2023.13.2.1812>.

15. Güneş, S., & Alagözlü, N. (2020). The interrelationship between learner autonomy, motivation and academic success in asynchronous distance learning and blended learning environments. *Novitas-ROYAL (Research on Youth and Language)*, 14(2), P. 1–15. Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1272398.pdf>

16. Hartnett, M. (2016). The Importance of Motivation in Online Learning. In: *Motivation in Online Education*. (5–32). *Springer Singapore*. https://doi.org/10.1007/978-981-10-0700-2_2

17. Pelikan, E. R., Lüftenegger, M., Holzer, J., Korlat, S., Spiel, C., & Schober, B. (2021). Learning during COVID-19: the role of self-regulated learning, motivation, and procrastination for perceived competence. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft*, 24(2), 393–418. <https://doi.org/10.1007/s11618-021-01002-x>

18. Mulyani, E.A., Alpusari, M., & Putra, E.D. (2021). The Effect of Learning Facilities and Family Environment on Motivation to Learn of Prospective Elementary Teacher Education on Online Learning. *Journal of teaching and learning in elementary education (JTLEE)*, 4(1), 89. <https://doi.org/10.33578/jtlee.v4i1.7866>

19. Toto, G.A., & Limone, P. (2021). Motivation, Stress and Impact of Online Teaching on Italian Teachers during COVID-19. *Computers*, 10(6), 75. <https://doi.org/10.3390/computers10060075>

20. Veronika, V., Setiawan, W., & Fazriyah, N. (2021). Students' Learning Motivation in Distance Learning During the COVID-19 Pandemic Period at Primary School. *The 3rd International Conference on Elementary Education*. 3(1). 359–363. Retrieved from: <http://proceedings.upi.edu/index.php/icee/article/view/1486>

Yulia Bilyk,

Postgraduate Student at the Department of Pedagogy,
Vocational Education and Management of Educational Institutions,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University,
32, Ostrozkoho str., Vinnytsia, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0195-7117>

RESEARCHING THE MOTIVATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS TO ORGANIZATION OF DISTANCE LEARNING UNDER THE MARTIAL LAW CONDITIONS

The introduction of distance learning due to emergency situations (coronavirus pandemic in the world, the introduction of martial law in Ukraine) is subject to many difficulties: technical, organizational, motivational, etc. Motivation for educational activities is an important factor in the success and professional development of an individual. Only a motivated and interested teacher can encourage students to actively participate in the educational process during distance learning as equivalent to traditional learning. Motivation is especially important in the education of younger schoolchildren, who are in the active phase of cognitive and motivational development. This leads to the need for research related to the ways of forming a positive attitude to distance learning among primary school teachers and increasing the motivation to organize distance learning among students of pedagogical specialties. The article is devoted to the study of the attitude to distance learning of future primary school teachers. The essence, structure, factors and types of motivation are described, its importance in the professional formation of future teachers is substantiated. The results of the study of the motivation for distance learning of students majoring in «Elementary Education» of the Communal Institution of Higher Education «Barsky Humanitarian and Pedagogical College named after Mykhailo Hrushevsky» using a questionnaire are described. The survey showed three levels of attitudes towards distance learning: positive (20.3% of respondents), neutral (75.7% of respondents), negative (4.1% of students). The survey results are analyzed, summarized and graphically presented. Recommendations for increasing the level of motivation for distance learning among students of pedagogical institutions of higher education have been formulated, the implementation of which will contribute to increasing the interest of future primary school teachers in the use of distance technologies and the formation of a positive attitude towards distance learning.

Key words: distance learning, motivation, primary school, future primary school teachers.

Подано до редакції 30.11.2023